

Zpráva o zahájení a průběhu prací na projektech NPV, jejichž poskytovatelem je MPSV.

•1. Úvod

Vláda České republiky schválila v lednu roku 2000 Národní politiku výzkumu a vývoje pro Českou republiku. Významnou součástí tohoto strategického dokumentu tvoří definice základní struktury a poslání orientovaného výzkumu jako výzkumu orientovaného na podporu rozvoje národní ekonomiky a zvyšování kvality života obyvatel. Zároveň vláda pověřila Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR přípravou a zadáním veřejné zakázky na vypracování návrhu Národního programu výzkumu (NPV), který bude zaměřen zejména na určení konkrétních prioritních výzkumných směrů a na návrh realizace programu.

Přípravou návrhu Národního programu výzkumu a způsobu jeho realizace bylo pověřeno Technologické centrum AV ČR ve spolupráci s Inženýrskou akademií ČR. Výsledkem jejich práce byly podklady pro přípravu konečného návrhu NPV pro jednání vlády v květnu roku 2002. Definitivní schválení programu usnesením vlády v dubnu roku 2003 znamenalo konečné odstartování jeho realizace.

•2. Úloha NPV I v systému podpory VaV resortu

Ponecháme-li stranou institucionální podporu výzkumných záměrů resortních výzkumných ústavů, tj. Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí a Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, můžeme konstatovat, že prostředky státního rozpočtu vkládané do VaV resortu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) jsou využívány ve formě účelové podpory dvou základních směrů výzkumu realizovaných na ministerstvu.

Uskutečnění programových záměrů MPSV vyžaduje zajistit pro jednotlivé oblasti jeho působnosti dostatečné analytické podklady pro koncepční i legislativní činnost. Tato úloha přísluší resortnímu aplikovanému výzkumu, který dlouhodobě zpracovává projekty zjm. v oblastech trhu práce a zaměstnanosti, sociální ochrany,

rodinné politiky, příjmové a mzdové politiky, pracovních vztahů a bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci.

Druhým realizovaným směrem výzkumu jsou projekty Národního programu výzkumu, konkrétně Tématického programu 5, jehož poskytovatelem účelové podpory bylo ustanoveno MPSV.

Cílem tématického programu TP5 pak je především zkoumat českou společnost z hlediska proměn, které ji jako standardní moderní společnost v nejbližších letech očekávají v kontextu jejích mezinárodních vazeb a jejího vnitřního vývoje. Předmětem zkoumání je i výkonnost české ekonomiky v kontextu jejího institucionálního rámce a v prostředí globalizující se ekonomiky. Souhrnně budou identifikovány klíčové bariéry a rozvojové příležitosti české společnosti a její modernizace v globálním kontextu ve výhledu budoucích desetiletí.

•3. Vztah náplně programové části poskytovatele k realizaci jeho resortní koncepce

• 3.1. podíl počtu projektů NPV I na celkovém počtu přijatých projektů resortu

V období přijímání projektů na řešení NPV I v rámci veřejné soutěže, tj. v letech 2004 a 2005, bylo v resortu MPSV přijato celkem **61** výzkumných projektů, tzn. že projekty NPV I tvořily **47,5 %** všech přijatých projektů.

• 3.2. podíl finančních prostředků VaV na programy NPV I v rámci prostředků VaV resortu

Pro posouzení podílu finančních prostředků věnovaných na řešení projektů NPV je nutno posuzovat každý rok samostatně, přičemž v roce 2004 vycházíme ze skutečně čerpaných financí v daném roce, v roce 2005 pak z přidělených finančních prostředků ze SR.

Uvažujeme-li v roce 2004 pouze účelové dotace na projekty VaV, pak podíl projektů NPV činí **54,58 %**.

Zahrneme-li do srovnání veškeré finanční prostředky resortu na VaV včetně institucionálních, klesne podíl projektů NPV na **21,6 %**.

Obdobně v roce 2005, v případě porovnávání pouze účelové dotace činí podíl projektů NPV **93 %**, pokud zahrneme do srovnání i institucionální podporu, klesne podíl projektů NPV na **55 %** veškerých finančních prostředků resortu určených na VaV.

•4. Základní informace o programové části za roky 2004 a 2005

• 4.1. počet dílčích programů poskytovatele

Oba běhy veřejné soutěže byly vypsány na řešení tématického programu TP5 rozděleného na 2 dílčí programy (DP1 a DP2). Každý z nich obsahoval 5, resp. 6 klíčových výzkumných směrů, dle zadání NPV.

• 4.2. počet přihlášek do dílčího programu (DP1 / DP2) 33 / 48

• 4.3. počet přijatých projektů v rámci každého dílčího programu 13 / 16

• 4.4. počet rad dílčích programů poskytovatele

Výběr projektů a jejich hodnocení prováděly 2 **Hodnotící komise**, každá pro jeden Dílčí program, jejich hodnocení pak posuzovala **Resortní vědecká rada**, zřízená k tomuto účelu jako nejvyšší odborný poradní orgán ministra.

• 4.5. počet členů rad programů a kolik z nich je z průmyslového sektoru

Obě Hodnotící komise i Resortní vědecká rada (RVR) jsou třináctičlenné, zástupce průmyslového sektoru je jeden, v RVR.

•5. Údaje o projektech

•5.1. průměrná délka projektu 43 měsíců

•5.2. podíl projektů, u kterého je zřizovatel zároveň poskytovatelem 5 (17%)

•5.3. počet projektů podle právní formy příjemce

- vysoké školy	14
- příspěvkové a rozpočtové organizace	10
- ostatní subjekty	5

•5.4. regionální rozložení projektů

- Praha	19
- Brno	3
- Středočeský kraj	2
- Severočeský kraj	5

•5.5. podíl projektů podle typu výzkumu

- aplikovaný	100%
--------------	------

•6. Údaje o financování projektů

•6.1. průměrná výše celkových výdajů na projekt	7 504 655 Kč
•6.2. průměrná výše veřejné podpory na projekt	6 866 690 Kč
•6.3. výše finanční spoluúčasti příjemce	
- vložené prostředky celkem	18 501 000 Kč
- průměrné vložené prostředky na projekt	637 966 Kč

•7. Hodnocení plnění NPV I

- 7.1. splnění výdajů na NPV I podle u.v.417/2003, státního rozpočtu
- 7.2. včasnost vyhlášení veřejné soutěže

Vyhlášení veřejné soutěže mělo následující termíny:

- 1.běh VS

Soutěžní lhůta:	27.11.2003 – 16.1.2004
Hodnotící lhůta:	17.1.2004 - 31.5.2004
Zahájení řešení:	1.7.2004

- 2.běh VS

Soutěžní lhůta:	2.6.2004 – 30.7.2004
Hodnotící lhůta:	31.7.2004 – 27.12.2004
Zahájení řešení:	1.2.2005

- 7.3. shoda tematické náplně veřejných soutěží programů s cíli a prioritami NPV I

Při vyhlásování zadání veřejné soutěže na program TP5 – Moderní společnost a její proměny, dodržel zadavatel striktně pravidla zadání uvedená ve vládou schválených materiálech NPV, včetně příslušných klíčových výzkumných směrů, jejich priorit a cílů.

- 7.4. splnění míry veřejné podpory na program

Vzhledem ke svědomité práci hodnotících komisí a Resortní vědecké rady a jejich náročnosti na odbornou úroveň předložených projektů, nesplnily některé projekty požadovaná kritéria a rozpočtovaná částka dotace nebyla ani v jednom běhu veřejné soutěže vyčerpána.

•8. Hodnocení výsledků projektů

- 8.1. předpokládaný druh výsledku projektu, který bude posuzován

Předpokládané výsledky projektů jsou dány charakterem výzkumných projektů. Vzhledem k tomu, že se jedná o výzkum v oblasti společenských věd, jsou předpokládány výsledky ve formě publikací a odborných knih, článků v impaktovaných a vybraných vědeckých časopisech, článků v odborných knihách a recenzovaných sbornících.

•8.2. Předpokládaný způsob využití výsledků a doba, do které budou využity

U výzkumných projektů ve sféře společenských věd lze předpokládat využití jejich výsledků jednak v oblasti státní správy, a to jak při rozhodovacích tak při legislativních procesech, za druhé pak, už i vzhledem k tomu, že prakticky polovina řešitelů jsou vysoké školy, lze očekávat, že se výsledky řešených projektů ve větší či menší míře promítnou do tvorby jak učebnic a skript, tak i samotných učebních programů. Dobu využitelnosti výsledků nelze určit ani odhadnout. Průběžné výsledky výzkumu mohou být využívány okamžitě, závěrečné pak po řadu let. V určitých případech se mohou stát i zrcadlem doby svého zrodu.

•8.3. způsob ověření dosažených přínosů

Způsob ověření přínosů tohoto typu výzkumu je značně problematický. Právě to byl i jeden z faktorů, který byl důvodem náročnosti a „přísnosti“ hodnotících komisí při přijímání došlých návrhů řešení. Přínosy tohoto typu výzkumu bývají obvykle nepřímé a hodnotitelné až s určitým časovým odstupem.

•8.4. rámcové vymezení předpokládaných uživatelů výsledků (podíl veřejného a státního sektoru).

U projektů tématického programu „Moderní společnost a její proměny“, tedy projektů z oblasti společenských věd, lze očekávat zájem ze soukromé sféry jako výjimečný a náhodný, snad pouze s výjimkou soukromých vysokých škol. Naopak využití výsledků ve sféře veřejného a státního sektoru považujeme za naprosto dominantní, ať se jedná o ministerstva, vládu, parlament, nebo celou síť státních vysokých škol.